Telefon № 11. Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a a mianowicie w sobotę. — Drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Za redakcję odpow. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 18. Nowe, niedziela 3 maja 1925 r. Rok II.

Święto Wolności i Wesela.

OBYWATELE!

Dzień 3-go maja, rocznicę wiekopomnej Konstytucji 1791 r. a dziś uroczyste święto Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, obchodzić będzie w tym roku Pomorze po raz szósty w wolnej i niepodległej Ojczyźnie.

Dzień ten winien być nietylko urzędowym aktem uroczystem, lecz nadewszystko stać się Świętem Narodowem Polaków, świętem całej ludności, stanów wszystkich i wszystkich warstw społeczeństwa. Winien się stać świętem radości i wesela, w którem serca polskie odczują głęboko radosną świadomość wolności i niepodległości Narodu Polskiego!

Po wiekowych mrokach niewoli i udręki, które bezpowrotnie minęły i nigdy — dopóty żyć będą Polacy — niewrócą, uczcić powinniśmy dzień ten słonecznem, jasnem radosnem wspomnieniem chwały i potęgi polskiej, co narodowi potrzykroć rozdartemu jedność wróciła i moc i wolę promiennego Jutra!

W myśl więc życzenia Pana Prezydenta i Rządu Rzeczypospolitej wzywam ludność Pomorza, aby — obchodząc w serdecznej łączności ducha dzień 3-go maja — radosnej dała początek tradycji dnia tego jako Narodowego Święta Wolności i Wesela!

Wojewoda Pomorski: Dr. Wachowiak.

Toruń, dnia 27 kwietnia 1925 r.

Pierwiastki moralne Konstytucji 3-go Maja.

By zrozumieć, czem dla Polski była i pozostanie Konstytucja 3-go Maja, dlaczego stanowi rdzeń tradycji narodowej, przekazywanej z pokolenia na pokolenie, dlaczego pamięć o dniu Trzecim Maja krzepiła polskie serce i budziła zawsze kojącą mękę niewoli nadzieję, wśród najcięższej doli, wśród srogiego ucisku i sroższego jeszcze wewnętrznego rozstroju i ponurego zwątpienia, — jedno przed wszystkiem innem należy mieć na uwadze: że było to żywiołowe porwanie się wielkiego narodu, którego wielkość zastała sponiewieraną, udzielność zdeptaną, całość okrojoną, i który, poniżony, spętany, rozbrojony, wejrzał w siebie, błyskawicą uświadomienia, ogarnął swą przeszłość poważną, dostojną, nikczemną teraźniejszość, wieczne posłannictwo przyszłości i poczuł się do obowiązku dania świadectwa własnej samoistności duchowej przed sobą samym i światem.

Powiedziano, że Konstytucja Trzeciego Maja jest testamentem upadającej Polski. To nieprawda. Twórcy Konstytucji, najlepsi narodu synowie, nie schodzili do grobu, nie myśleli wcale spisywać ostatniej woli. Nie z tem uczuciem witał lud uchwałę sejmową, raczej widział w niej zapowiedź i rękojmię niezawisłości, świadomą myśl narodową i źródło nowego życia. Ta świadomość, ta nieprzeparta potrzeba istnienia według własnej treści i formy, ukryta w piersiach jednostek, wyniosła nawet z rozgromu państwa polskiego poczucie i pojęcie Ojczyzny, zawsze żywej i nigdy niezniszczalnej.

Trzeci Maj, to w pieśni — Jeszcze Polska nie zginęła! to w czynie — Racławice, Legjony, Raszyn i Grochów; to znoje Kościuszki, honor Księcia Józefa, męka Traugutta, to trud i martyrologja wszystkich porozbiorowych pokoleń. On nam wskazał najdoskonalszą drogę znalezienia odpornej przeciw zewnętrznej nieprzyjacielowi siły w wewnętrznej naprawie narodu. I oto w konkluzji idei Trzeciego Maja otrzymaliśmy przykazanie Mickiewiczowskie: „O ile powiększycie i polepszycie duszę waszą, o tyle polepszycie prawa wasze i powiększycie granice", i drugą zasadę, wypowiedzianą po rozbiorach: „Paść może i naród wielki, zniszczeć nie może, tylko nikczemny!"

Te święte nakazy wieszcze sprawiły, że stanęliśmy przed obliczem świata nie jako tłum spodłonych niewolników, lecz jako Naród świadomy swej odrębności i praw swoich; Naród, który, żyje w najcięższych warunkach, broniąc się dzień i noc od sił przemożnych, ani na chwilę nie stracił współczucia dla wzniosłych i wielkich celów ludzkości i płacił duchem i krwią podatek na polach bitew o wolność ludów i swobodę myśli.

Z głębszej ideowej istoty owego dnia pamiętnego wyrósł kwiat wolności, wiara w duchową Narodu moc i nieśmiertelność.

H. Mościcki
Profesor Uniwersytetu Wileńskiego.

MINISTER KIEDROŃ NARADZA SIĘ PRZEDSTAWICIELAMI HANDLU POLSKIEGO.

W dniu wczorajszym miała miejsce zapowiedziana od kilku tygodni konferencja **przedstawicieli organizacji kupieckich** całej polski (a nie jak mylnie podawała prasa ogólno-polski zjazd kupiectwa) z p. Min. Kiedroniem w Ministerstwie Przemysłu i Handlu. O wszelkich poprzednich różniła się ona tym, że inicjatywa tym razem nie wyszła z łona kupiectwa lecz poraz pierwszy od lat 6-ciu z łona Ministerstwa. Celem jej nie były takie lub inne specjalne dezyderaty lecz omówienie całokształtu położenia polskiego handlu w związkiem z groźniem przesileniem gospodarczem i ujemnym bilansem handlowym.

W piątek odbyło się przedwstępne posiedzenie międzyorganizacyjne awanżowane przez Naczelną Radę Kupiectwa w siedzibie Stowarzyszenia Kupców Polskich przy ul. Szkolnej. Przez kilka godzin uzgadniano postulaty z jednej strony organizacji wchodzących w skład Naczelnej Rady, względnie „Razapolu" i z drugiej strony organizacyj poza temi ugrupowaniami stojącemi t. j. Izbami Handlowemi i kilku miast kresów wschodnich. Na wniosek p. prezesa Mazurkiewicza z Poznania i p. prezesa Marchlewskiego z Grudziądza uchwalono wyznaczyć jako głównego referenta p. posła Wartalskiego wbrew pierwotnym zabiegom t. zw. Lewiatanu, który sam chciał ująć kierownictwo delegacji w swoje ręce. Obaj mówcy podkreślili, że w niesłusznem uzurpowaniu sobie prawa reprezentacji najróżniejszych czynników gospodarczych między innemi handlu tkwi niewątpliwie jeden z ważnych powodów słabych wpływów handlu w kołach rządowych i sejmowych.

W następnym dniu punktualnie o godz. 10.30 zagaił p. Minister Handlu i Przemysłu Kiedroń w obecności Dyr. Departamentu Tennebauma i Dyr. Komitetu ekonomicznego Rady Ministrów p. Widomskiego właściwą konferencję w obecności 150 delegatów organizacji handlowych z czego połowa przypada na handel żydowski pod kierownictwem posła Wyślickiego i senatora Truskiera, którzy jedynie występowali aktywnie po stronie kupiectwa chrześcijańskiego był podział pracy więcej celowy, obok bowiem jednego referenta posła Wartalskiego występowali wybitniejsi przedstawiciele poszczególnych dzielnic z Korreferatami. Obrady trwały z przerwą obiadową do godz. 9 wieczór. W doskonale przygotowanych referatach oświetlono do drobnych nawet szczegółów położenia handlu polskiego zaznaczając słusznie, że dopiero teraz, kiedy mnożą się upadłości, kiedy nawet poważne firmy walczą z niesłychanemi trudnościami finansowemi i sam rząd wysuwa sprawę nadzoru sądowego jako środek na ominięcie bankructw wynikających z przesilenia gospodarczego, kiedy bilans handlowy kształtuje się z miesiąca na miesiąc niekorzystniej i zagraża równowadze budżetowej, zwraca się rząd poraz pierwszy do 6-ciu lat i przywiązuje wagę do posłuchania opinji tego czynnika, który u nas jest zawsze jeszcze kopciuskiem. Delegaci przypominają, że nie kto inny jak kupiec zakładał potężny przemysł łódzki, nie kto inny jak kupiec sprzedawał produkty polskie przed wojną na najdalszych granicach Europy i Azji to kupiec polski ma wyrabianą praktykę w stosunku do byłych trzech zaborczych państw i dlatego on właśnie ma wszelkie dane w uzdrowieniu stosunków gospodarczych wybitnie wziąść udział. Do tego trzeba jednak gruntownych zmian dotychczasowego stosunku władz rządowych do handlu po wpływie w których także społeczeństwo powinno wreszcie idąc śladem zachodnich społeczeństw należycie doceniać rolę handlu temwięcej, że stabilizacja pieniądza przekonać musiała nawet największych przeciwników handlu, iż jak bańki mydlane prysnęły w fantazji stworzone bogactwa handlu polskiego. Pod względem zasobności i siły finansowej handel polski niestety wkroczy na szarym końcu i wprost niema siły by zdobyć się w obecnej sytuacji na jakąkolwiek ekspansję. Ma tylko dużo dobrej woli, dużo zapału do pracy i żywej wiary, że przy zrozumieniu wszystkich obywateli zadanie swoje może rychło spełnić. Dlatego też delegaci wysuwają jako naczelny postulat stworzony dla podsekretarjatu dla handlu, którego niestety w Ministerstwie naszem nima. Następnie poszczególni mówcy kolejno poruszają następujące zagadnienia obszernie je na przykładem komentują: Konieczność bliższego kontaktu rządu z organizacjami kupieckiemi. wpływ kryzysu gospodarczego na handel. skutki inflacji i za pracę własnych kapitałów obrotowych, powody drożyzny, kalkulację przemysłu, obciążenie obrotów handlowych, nie wystarczające kredyty w instytucjach finansowych podoficjalnych, ustawodawstwo o walce z lichwą, formalności podatkowe i propozycje czem podatek przemysłowy pobierany wielokrotnie jako główny motor drożyzny wadę noweli do ustawy o tym podatku, obciążenia specjalne kasy chorych i wadliwości ich funkcjonowania, politykę taryfową, szmugiel na Śląsku i na Pomorzu jako rozsadnik demoralizacji, handel zagraniczny, składy wolnocłowe, import nielegalny, niedomagania odprawy cel, udział przedstawicieli handlu na przedwstępnych naradach traktatowych, zagadnienie klauzury największego uprzywilejowania i t. d.

Nowe, dnia 2. 5. W niedzielę dnia 3-go maja urządza zespół artystyczny Teatru Miejskiego z Grudziądza **WIELKI KONCERT, WIECZÓR ŚPIEWU I TAŃCA.** Po koncercie tańce do rana. Ceny bardzo nizkie, program obfity.

Dot. uzupełnienia ogłoszenia dot. zakupów wiosennych komisji Remontowej Nr. 4 Orędownik pow. Nr. 19 poz. 147.

W związku z ogłoszeniem mojem z dnia 28. 3. 25 r. l. dz. 9643/25 O III. Orędownik Powiatowy Nr. 19 poz. 147 podaję do publicznej wiadomości, że konie, przedstawione na targi remontowe, winne być doprowadzone na kantarach.

Zakupione konie na targach od 5 lat powinny posiadać karty ewidencyjne (czerwone lub zielone), wydane w swoim czasie przez Komisje Przeglądowe, które to karty winni sprzedający zdać Komisjom Remontowym przy kupnie. Właściciel lub pełnomocnik powinien znać pochodzenie (rodowód) swego konia, mieć przy sobie ewentualnie świadectwa własnego chowu, urzędownie stwierdzone, w myśl rozkazu 1987 Ren. przez Sekcje hodowlane Towarzystw Rolniczych, lub przez Zarząd Stadnin Państwowych i udzielić wszelkich żądanych wyjaśnień. Właściciel winien powiadomić Komisję Remontową o wszelkich ukrytych wadach sprzedanego konia.

W myśl przepisów o ewikcji w handlu końmi Komisja Remontowa będzie zastrzegała sobie prawo zwrotu konia sprzedającemu, o ile u nabytego konia okazałoby się w ciągu trzech tygodni od daty kupna jakaś ukryta choroba lub wada.

Sprzedawcy koni muszą przedłożyć Komisji Remontowej urzędowe świadectwo właściwego powiatowego lekarza weterynaryjnego, stwierdzające zdrowotność przedstawionego konia.

Powyższe podaję do publicznej wiadomości. PP. Burmistrze, Sołtysi i Przeł. obsz. dworsk. opublikują powyższe ogłoszenie w swoich gminach w sposób tam przyjęty.

Swiecie, dnia 14 kwietnia 1925 r.

Starosta.

Do wiadomości.

burmistrz.

Do Obywateli miasta Nowe.

Wszystkich obywateli naszego miasta wzywam, aby razem ze mną dbali o porządek i czystość w mieście a zwłaszcza na ulicach, uliczkach i podworzach.

Z nieładu i brudu powstają choroby i cierpimy na tem wszyscy.

Starajmy się więc wspólnie o porządek i czystość miasta naszego.

burmistrz.

Dzień 3-go Maja

Zbliża się rocznica wiekopomnej Konstytucji 3-go Maja, rocznicę, którą każdy Polak radośnie wspomina.

Konstytucja 3-go Maja bowiem była widomym znakiem i po wieki stanowić będzie dokument żywotności narodu polskiego.

Program uroczystości:

Uroczystość rozpoczyna się capstrzykiem 2 maja o godz. 8³⁰ wiecz. z dziedzinca szkoły powszechnej i kończy się na Rynku.

3-go Maja rano o godz. 6 pobudka na Rynku. O godz 9³⁰ rano stoją wszelkie towarzystwa, organizacje i szkoły o ile możliwe ze sztandarami sformowane na Aleji Lipowej.

O godzinie 10-tej nabożeństwo odprawione przez naszego Wielebnego Ks. prob. Bartkowskiego

Podczas nabożeństwa pełnią służbę honorową Straż pożarna. Oddział Straży celnej pełni służbę z bronią palną.

Spiewy wykonują Tow. śpiewackie „Lutnia" i tut. Gimnazjum miejskie pod batutą p. Frydrychowskiego starszego.

Po nabożeństwie obchód przez miasto pod kierownictwem tak zwanego Marszałka, zakończenie na Rynku.

Kapelę na uroczystość stawi p. Feliks Frydrychowski.

Jako Marszałek jest radny p. Bernard Stasiewski, jako rycerze pp. Aleks Maciejewski i Franciszek Grabowski, a jako kierownik capstrzyku Naczelnik Straży pożarnej p. Maks. Schudzinski

Wymienione Panowie kierują obchodem i uroczystością.

Szanowne Obywatelstwo uprasza się o jaknajliczniejsze branie udziału w obchodzie i przyozdobienie domów w barwy narodowe.

Nowe, dnia 10 kwietnia 1925 r.

Za Komitet 3-go Maja

Jabłoński, burmistrz.

Dot. zalesienia piasków lotnych i nieużytków.

Na mocy dekretu Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 18. 3. 1925 l. dz. II. m. 682/25 komunikuję, że w budżecie Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych na rok bieżący przyznane zostały kredyty na zalesienie piasków lotnych i nieużytków. Ministerstwo ma zamiar przeznaczyć w miarę potrzeby z kredytów tych odpowiednie sumy na cele Województwa Pomorskiego.

Wzywam wobec tego interesowanych do stawienia wniosków tej materji w terminie 2 tygodni t. j. do dnia 2. 5. br. do tutejszego Starostwa. Akcja zalesienia nieużytków podjęta zostanie na zasadach zawartych w drugiej części ustawy pruskiej o lasach ochronnych i spółkach leśnych z 6 lipca 1875 [Zbiór ustaw str. 416].

Poniżej podaję do wiadomości główne zarysy teiże ustawy zagrożonym lotnemi piaskami interesentom.

W wypadkach, gdzie lotne piaski zagrażają zasypaniem sąsiednim gruntom publicznym urządzeniom lub korytom wód bieżących, można celem zapobieżenia zasypania piaskiem zarządzić rodzaj użytkowania odnośnych gruntów piaszczystych, zalesienie tychże lub inne urządzenia zapobiegawcze.

Powyższe można urządzić na wniosek, jeżeli mająca być odwrócona szkoda przewyższa znacznie powyższych zarządzeń powstałej straty dla właściciela

Wniosek o zarządzenie powyższego może stawić:

a) każdy zagrożony interesent,
b) każdy związek komunalny (gminny itd.),
c) krajowe władze policyjne.

Właściciele, użytkowcy, dzierżawcy i wierzyciele zagrażających gruntów piaszczystych są zobowiązani poddać się wszelkim ograniczeniom, wynikającym z wyżej wym. zarządzeń i na przeprowadzenie zalesienia lub innych urządzeń ochronnych zezwolić. Szkody powstałe dla nich z tych zarządzeń winne być w całej pełni zwrócone. Również mogą właściciele zagrażających gruntów piaszczystych żądać, aby im postanowiono przeprowadzenie i utrzymanie urządzeń zapobiegawczych na własny koszt. W tym wypadku podlegają nadzorowi przewodniczącemu Sądu Ochrony Leśniej.

Odszkodowanie, koszty urządzenia zapobiegawczego i utrzymania tegoż ponosi w braku innego porozumienia wnioskodawca z udziałem właścicieli zagrożonych gruntów, zabudowań, koryt, wód bieżących lub innych urządzeń publicznych w stosunku do wysokości zapobieżonej szkody.

Również właściciele zagrażających gruntów piaszczystych biorą udział w poniesieniu kosztów urządzeń zapobiegawczych i to w stosunku do wysokości przyrostu wartości jaką grunta piaszczyste przez urządzenie zapobiegawcze osięgną.

Wnioskodawca może wniosek cofnąć, jeżeli nie zawarto umowy o odszkodowaniu i kosztach urządzeń ochronnych, nie sprzeciwiającej się interesom publicznym i Regulamin nie został jeszcze przez Sąd Ochrony Leśnej prawomocnie ustanowiony, lub po wyłożeniu regulaminu przez Komisarza tylko wtenczas, jeżeli do pokrycia odszkodowania i kosztów urządzenia zapobiegawczego jako wnioskodawca jest obowiązany.

Starostwo, jako Sąd Ochrony Leśniej decyduje w poszczególnych wypadkach, czy i jakie środki zapobiegawcze zastosować należy, oraz rozstrzyga o odszkodowaniu i kosztach. W odwołaniu od decyzji ochrony leśnej mają zastosowanie przepisy ustawowe o sporach i sądach administracyjnych,

Powyższe ogłoszą pp. Burmistrzowie miasta Swiecia i Nowego oraz Sołtysi i Przeł. obsz. dworsk., w sposób dotychczas praktykowany w swych gminach oraz nadeślą mi sprawozdania, chociażby negatywne w terminie do dnia 2. 5. br. najpóźniej.

Swiecie, dnia 19 kwietnia 1925.

Starosta

Do wiadomości.

burmistrz.

Dot. ochrony wiosennej rybostanu w wodach Województwa Pomorskiego.

Na podstawie art. 106, 107, 110 i 114 ustawy o rybołóstwie z dnia 11. 5. 1916 oraz art. 14 rozporządzenia policyjnego Min, Roln. z dnia 29. 3. 1917 zarządzam dla wód Województwa Pomorskiego co następuje:

1. Tarliska ochronne na terytorjum Województwa Pomorskiego wyznaczone w obwieszczeniach prezesów rejencjj gdańskiej z dn. 10. 4. 1917 [Dz. Urz. str. 269] i rejencji kwidzyńskiej z dnia 11. 4. 1917 (Dz. Urz, str. 210] zachowują nadal swoją ważność.

Wykonanie wszelkich połowów w obrębie tarlisk ochronnych jest wzbronione w czasie od godz. 6 rano dn. 15 kwietnia do godz. 6 wieczorem dnia 14 czerwca każdego roku.

Zastrzegam sobie prawo udzielania w poszczególnych wypadkach pozwoleń na wykonywanie połowów w obrębie tarlisk ochronnych.

2. Wiosenna pora ochronna dla wód otwartych obejmuje czas od 6 rano dnia 15 kwietnia do godz. 6 wiecz, 26 maja każdego roku.

W czasie pory ochronnej dozwolony jest połów ryb poza obrębem tarlisk ochronnych jedynie i za pomocą narzędzi t. zw. spokojnego połowu.

3. Wobec powyższego znosi się niniejszem art. II obwieszczenia rejencji olsztyńskiej z dnia 7. 4 1917, dotyczącej wiosennej pory ochronnej ustęp do § 14 Rozp. Pol. w obwieszczeniu rejencji gdańskiej z dnia 10. 4. 1917, dotyczący wiosennej pory ochronnej art. 2 obwieszczenia rejencji kwidzyńskiej z dnia 11. 4. 1917, dotyczący tarlisk ochronnych i art. 4 tegoż obwieszczenia, dotyczący wiosennej pory ochronnej.

Wojewoda Pomorski
w. z. (—) Dr. Woyda.

Powyższe obwieszczenie pozostaje w mocy przez rok bież. w myśl dekretu p. Wojewody Pomorskiego z dnia 8 kwietnia 1925 r. 1. dz, I. i 851/25.

Swiecie, dnia 16 kwietnia 25 r.

Starosta.

Do wiadomości.

burmistrz.

L. czynności: 4 B. 19/25.

Wierzytelny odpis.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

W sprawie skargi prywatnej Jana Schwandta nauczyciela z Wądzyna,

oskarżyciela prywatnego

zastąpionego przez adwokata Dr. Jezierskiego w Nowem

przeciwko

Marji Kazanieckiej z Nowego,

oskarżonej

o publiczną zniewagę

Sąd Pokoju w Nowem na posiedzeniu w dniu 7 kwietnia 1925 r. orzekł:

Oskarżoną uznaje się winną zniewagi i skazuje się ją na 60.— zł. grzywny, a w razie nieściągalności na 10 dni więzienia i ponoszenie kosztów postępowania karnego.

W myśl § 200 uk. przyznaje się skarżycielowi publikację wyroku na koszt oskarżonej w okresie 4 tygodniowym.

Powyższy wypis tenoru wyroku uwierzytelnia i prawomocność poświadcza się.

Nowe, dnia 25 kwietnia 1925 r.

Prost

jako sekretarz sądu powiatowego.

Czołem.

Popisy o **Nagrodę Wojewódzką** odbędą się dnia 3-go maja na boisku Domu Hallera o godz.. 9¹⁵.

Udekorowanie 2 najwybitniejszych odbędzie się na Rynku przez p. burmistrza Jabłońskiego po pochodzie.

Zarząd Tow. gim. Sokół.

W niedzielę dnia 17 maja b. r. o godz. 1 po południu w hotelu „Dom Polski"

Walne Zebranie

członków Konsumu Urzędników Polskich.

Porządek obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu
2. Przyjęcie bilansu
3. Sprawa likwidacji Konsumu
4. Różne.

Rada Nadzorcza.

Szkoła Powszechna w Nowem

urządza w dniu 3 b. m. o godz. 8 rano uroczystość wiekopomnej Konstytucji, na którą uprzejmie rodziców i gości zaprasza.

F. Tytulski
kierownik szkoły.

Niniejszem ogłaszam, że mój

wykaz osobisty

zaginął i unieważniam go.

Marja Wiecka
z d. Bociek
Nowe, pl. św. Rocha.